

реніе, мясо, лой, вълнж, козинж и кожи; свиня-та ни дава масть, сланинж и чекынж; конь-тъ ся ѣзди и спряга та ни връши работж, а пакъ говедо-то не само ся спряга да ни оре, връше и прѣноси тяжкы товари, нѣ еще ни и храни съ млѣко-то и мясо-то си, и ны обува съ кожж-тж си.

Освѣнь хранж-тж и работж-тж добытъкъ-тъ дава на земедѣльца и торь, безъ кой-то земедѣліе-то не може да цѣвне. Безъ говеда, особено днесъ вакто е по насъ, земедѣліе не може и да ся помысли. Оттука ся разбира, че на земедѣлецъ чловѣкъ най-прѣва грыжя трѣбува да му бжде, да си завѣди добытъкъ, особено говеда, колко-то му трѣбува спротивъ земж-тж му и колко-то може да исхрани.

Вѣденіе и глданіе добытъкъ по едны узаконены правила, найдены съ дълговрѣменень опытъ, нарича ся *скотовѣдство*; то е единъ стржкъ отъ земедѣліе-то.

У насъ както вѣнчко ся кара на слукж така и скотовѣдство-то тако речи никакъ си го нѣма; зачто-то дѣто не ся пробира мжжско-то и женско-то добытче, кое-то ще ся остави за завѣдж, дѣто ся не храни добытъкъ както и колко-то трѣбува, и дѣто ся не глда и не пази рядъ и правило, а ся пуцать добытчета-та да ся водять и заплодявать какъ заврѣнжтъ, тамъ не може ся рѣ, че има скотовѣдство. Оттова у насъ жива-та стока отъ годинж на годинж ся измѣта на по-лошиж и запада, а покрай неж и земедѣліе-то ни запира и поминъкъ-тъ ни омалѣва.

За да ни ся оправи добытъкъ-тъ, а покрай него и поминъкъ-тъ, трѣбува да ся погрыжимъ да искарвамы млады добытчета спротивъ какво-то мѣримъ да правимъ съ тѣхъ: кон-то сж за работж да бжджтъ по-снажны и по-ячкы, кон-то сж за доеніе да бжджтъ по-млѣчны, кон-то сж за кланіе да бжджтъ по-мяснаты и по-тлѣсты, овціе-ти да давать по-вече и по-хубавж рудж вълнж и пр. А за да ся постигне това трѣбува да настанемъ да си вѣдимъ добытъка и да му льстимъ правила-та, кон-то сж изнамѣрили хора, вѣщи вѣтжж работж.

За сега ные тука щемъ покажемъ на кжсо нѣкон отъ тия правила, а по имя какъ да си пробирамы добытъкъ за завѣдж и какъ да го хранимъ.

І. ПРОБИРАНИЕ ДОБЫТЪКЪ ЗА ЗАВѢДЖ.

Кога ще си пробира чловѣкъ мжжско или женско добытче за завѣдж (дамазлжкъ) всякога трѣбува да има прѣдъ